

FYLKESMANNEN I FINNMARK

FINNMÁRKKU FYLKKÁMANNI

Kommunal og Regionaldepartementet

Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Deres ref

Deres dato

Vår ref
Sak 2011/1606
Ark 008

Vår dato
20.07.2011

Saksbehandler/direkte telefon: Tor Stafsnes - 78 95 03 02

Høring NOU 2011:3 Kompetansearbeidsplasser - drivkraft for vekst i hele landet

Det vises til utsendte høringsdokument 31.03.11. NOU'ens utgangspunkt er relatert til bekymring over langvarige trender til sentralisering og konsentrasjon av kompetansearbeidsplasser og – miljø, og de konsekvensene dette igjen har for at en skal kunne realisere/oppretholde tradisjonelle norske distriktpolitiske målsettinger. Fylkesmannen i Finnmark deler denne bekymringen.

Disse utfordringene handler imidlertid ikke bare om målsettinger knyttet til å realisere gode og dynamiske kompetansemiljøer over hele landet som et distriktpolitisk *verdivalg*. De handler sannsynligvis også langt på veg om å realisere absolutt nødvendige og grunnleggende forutsetninger for at en skal kunne ta i bruk hele landet og alle dets ressurser på en optimal måte til fellesskapets beste. Slik sett er Norge som nasjon i framtida svært avhengig av at det finnes gode og dynamiske kompetansemiljøer i *alle* landets regioner og i nærhet til der ressursene geografisk befinner seg, og der det vil være nødvendig å utvikle aktivitet. I et slikt perspektiv vil den omtalte sentraliseringen være en nasjonal trussel. Dette blir ytterligere forsterket av at det nasjonale arbeidsmarkedet er såpass marginalt som det er: det er i dag i realiteten stor konkurranse mellom geografiske regioner i Norge om kompetent arbeidskraft på svært mange sektorområder.

Fylkesmannen deler fullt ut utvalgets syn på nødvendigheten av en helhetlig og koordinert politikktutforming som forutsetning for å lykkes i å håndtere disse utfordringene. Det handler i så måte om hele spekteret av distrikts- og regionalpolitikk, nærings – og innovasjonspolitikk, arbeidsmarkeds-, helse– og velferdspolitikk, utdannings- og forskningspolitikk samt mangfolds- og integreringspolitikk. Vi vil særlig i dette henvise til utvalgets vektlegging av gode og rasjonelle transportsystemer og tilhørende infrastruktur som premiss. Utvalgets vurderinger av betydningen av offentlige arbeidsplasser som "grunnmur" og forutsetning for vellykket etablering av robuste regionale er også helt i tråd med våre konkrete erfaringer i Finnmark.

Utvalgets flertall finner for øvrig ikke grunnlag for større endringer i den brede distrikts- og regionalpolitikken slik den gjelder i dag. Fylkesmannen forutsetter derfor at forslagene til tiltak baserer seg på en forutsetning om videreføring av denne.

Til de foreslåtte tiltakene:

Om robuste arbeidsmarkeder:

Fylkesmannen støtter utvalgets forslag til tiltak under dette temaet. Etablering av funksjonelle arbeidsmarkedsregioner vil kunne gi mulighet for strategisk desentralisering. Det vil imidlertid være viktig at de overordnede premisene for denne politikken er nasjonale og styrt, slik at en regional organisering ikke *bare* konstituerer nye arena for konkurranse om marginal arbeidskraft mellom regionene, men gir mulighet for god iverksetting av nasjonal politikk på regionale/lokale premisser.

Om flere kompetansearbeidsplasser:

Utvikling av sterke regionale og lokale næringsklynger og kompetansemiljøer vil være en forutsetning for utvikling av distriktene i Norge. Iverksetting av ordningen med regionale forskningsfond under Norsk Forskningsråd er et eksempel på et godt tiltak for å imøtekomme dette, og bør kunne danne mønster som arbeidsform.

Også lik utbygging av høyhastighets bredbånd over hele landet vil være en forutsetning for å nå målsettingene med dette arbeidet. Fylkesmannen støtter videre utvalgets vurderinger vedrørende Innovasjon Norge som virkemiddel; det vil være viktig at Innovasjon Norge gjennom revisjon av rammebetingelsene utvikles i retning av å kunne fungere bedre som redskap på *regionalt* definerte premisser enn tilfellet er i dag.

Ordningen med fritak fra arbeidsgiveravgift er et virkemiddel som ble etablert i tiltakssonen for å skulle gi bl.a. Finnmark et konkurransemessig fortrinn. Dette er en ordning som fungerer, og som fortsatt bør opprettholdes spesielt for dette området med samme begrunnelse som tidligere.

Om å styrke rekrutteringen:

Fylkesmannen deler også mange av utvalgets vurderinger og forslag på dette området. Trainee-ordninger er en velprøvd tiltakstype som generelt har vist seg effektivt. Bred tilrettelegging for å kunne utnytte fremmedkulturell arbeidskraft som ressurs vil etter vår mening også være et godt og viktig virkemiddel.

Staten i Finnmark har tradisjonelt hatt utvidede ordninger med å kunne tilby bolig for tilreisende arbeidskraft. Dette har vært et meget effektivt rekrutteringsvirkemiddel. Disse ordningene har imidlertid gradvis blitt bygd ned, og vi føler klart konsekvensene av dette. Fylkesmannen støtter derfor utvalgets forslag om en ordning med kommunale utleieboliger gjennom Husbanken som rekrutteringsvirkemiddel.

Fylkesmannen er imidlertid mer usikker på utvalgets vurderinger rundt de personrettede tiltakene. Pendlerfradraget har sannsynligvis sentraliserende effekter slik utvalget viser til, men har *samtidig* vært et dokumentert nyttig virkemiddel for å sikre minimumskompetanse på viktige områder i distriktene.

Ordningen med avskrivning av studielån er et konkret tiltak innenfor tiltakssonen, og den er dokumentert effektiv. En utvidet bruk av dette tiltaket til andre områder vil svekke effekten av det i forhold til det området det er tenkt å virke i.

Om regional kunnskapsstruktur og omstilling av jobber, mennesker og steder:

Vi finner de foreslåtte tiltakene under disse temaområdene spennende og velegnede. Det vil være en stor men viktig utfordring å realisere forutsatt strategisk samordning av viktige

samfunnsaktører som NAV i samband med tiltakene under disse overskriftene. Hva angår regional kunnskapsstruktur vil vi også i denne sammenhengen vise til ordninger som de regionale forskningsfondene og aktiv bruk av/samordning mot disse.

Fylkesmannen vil avslutningsvis igjen henvise til behovet for en helhetlig tilnærming til disse utfordringene, slik også utvalget presiserer det. Det handler ikke minst om de generelle rammebetingelsene for norske kommuner som en viktig premiss for å håndtere de strategiske utfordringene i utvalgets mandat. Gode, attraktive og robuste lokalmiljøer som arenaer for iverksetting vil i seg selv være den forutsetningen for å lykkes i forhold til de fleste av utvalgets tiltak.

Med hilsen

Tor Stafsnes
Assisterende fylkesmann